

RECHT OP ONDERWIJS 2020

**signaleren en agenderen
verbinden en acteren**

INGRADO

INGRADO Strategisch plan 2016 – 2020

Ingrado in 2020

Bescherm het recht op onderwijs! Ook in 2020 de belangrijkste opdracht voor Ingrado. En in 2020 betekent het recht op onderwijs bovendien: het recht op leren, recht op kwalificatie en het recht op participatie. Ingrado wil zich daarom ontwikkelen van een brancheorganisatie voor leerplicht en RMC naar een beweging die deze rechten centraal stelt.

De wereld is veranderd, Ingrado verandert mee. De transities in het sociale domein plaatsen de opdracht voor professionals leerplicht en RMC in een ander perspectief. Hun werkelijkheid is groter geworden, net als het aantal partners waarmee samengewerkt moet worden. En vanzelfsprekend geldt dat ook voor Ingrado, de beweging die de professionals wil ondersteunen en faciliteren in deze nieuwe werkelijkheid.

De bescherming van het recht op onderwijs vraagt om nog meer verbinding en samenwerking. Met onze partners van oudsher, de leerplicht- en RMC-medewerkers, en vooral ook met partners in het onderwijs, de zorg, het bedrijfsleven, bij overheden, etc. En misschien ook wel met partners die we nu nog niet kennen, maar die werkenderwijs op ons pad komen. Dat is een bijna natuurlijk proces: onze verbindingen vertakken en verbreden zich, netwerken vormen weer nieuwe netwerken, wortels verspreiden zich ondergronds, zijn soms tijdelijk onzichtbaar om elders plots weer boven te komen. In de bestuurskunde wordt dit wel het 'rizoomdenken' genoemd. Zoals bij een ondergrondse wortelstokkenstructuur (rizoom) is er een verband tussen alle onderdelen, maar ontwikkelen de onderdelen (de verschillende wortelstokken) zich ook autonoom en is er geen systeem te ontdekken in de verbindingen die ontstaan. Het is een aaneenschakeling van koppelingen, zonder begin en zonder eind.

Ingrado wil alle 'leven', alle koppelingen die ontstaan uit het rizoom 'recht op onderwijs', verzorgen, voeden, water geven en zo laten groeien. Met als inzet een optimale ontwikkeling voor ieder kind en iedere jongere. Het 'recht op onderwijs-rizoom' als voedingsbodem.

Om dat waar te maken zal Ingrado enerzijds haar schakelfunctie beleid-praktijk en vice versa versterken. Anderzijds zal zij met verschillende activiteiten haar (kern)partners (nog) beter toerusten voor hun opdracht. Door te werken vanuit de rizoomgedachte stelt Ingrado de partners verbonden aan de beweging in staat samen sterk te staan. Sterk te staan door signalen bij verzuim en schooluitval te duiden, maatregelen te treffen om het te stoppen en vooral de focus te houden op kwalificatie en participatie van jongeren.

Om de ambities waar te maken, steeds aansluiting te kunnen houden bij actuele ontwikkelingen en tegelijkertijd een goede bedrijfsvoering te blijven garanderen ontwikkelt Ingrado zich verder als organisatie, met als uitgangspunt: flexibiliteit door stabiliteit.

Kinderen en jongeren in 2020

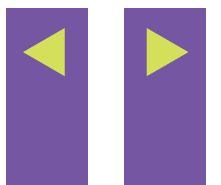
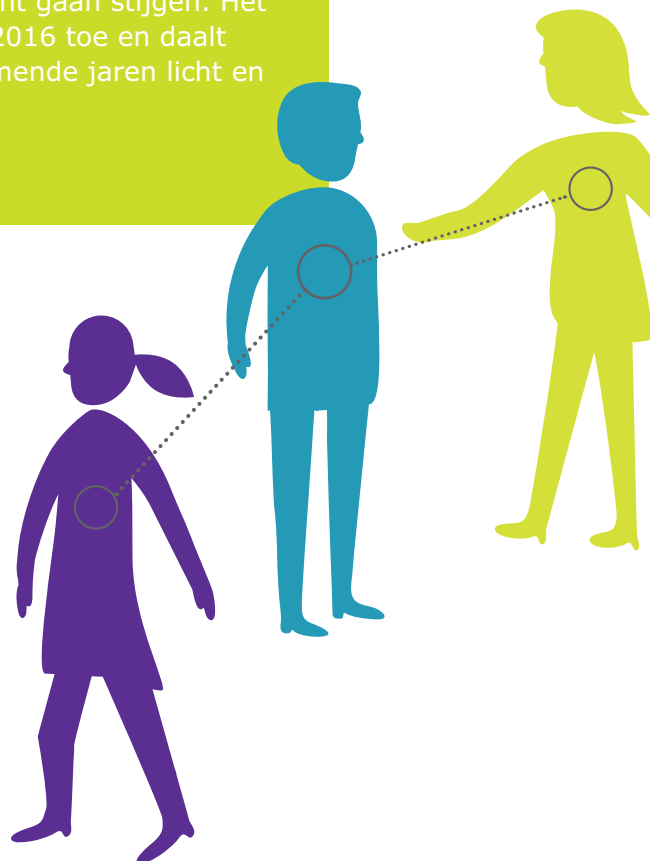
De kinderen die vandaag en morgen geboren worden gaan in 2020 naar de basisschool. Vanaf dat moment tot 2035 of 2040, vormt onderwijs een belangrijk deel van hun leven. Zij volgen onderwijs dat internationaal in hoog aanzien staat, onderwijs dat past in een hoog gespecialiseerde en complexe samenleving als de onze.

Het aantal kinderen en jongeren dat in 2020 aan dat onderwijs deelneemt ligt lager dan nu. Er worden immers minder kinderen geboren. Tegelijkertijd groeit het aantal ouderen waar zij later, als werkende bevolking, voor moeten zorgen.

In de EU-strategie 2020 zijn doelen vastgelegd voor onderzoek en ontwikkeling, arbeidsparticipatie, groene groei, sociale inclusie en verhoging van het onderwijsniveau. Concreet is bij dit laatste onderwerp geformuleerd dat het percentage voortijdig schoolverlaters onder de tien procent moet liggen en dat ten minste veertig procent van de jongeren een diploma in het hoger onderwijs behaalt.

De Nederlandse bevolking van 4- tot 12-jarigen daalt naar verwachting tot rond 2025 redelijk sterk en zal daarna weer licht gaan stijgen. Het aantal 12- tot 17-jarigen in Nederland neemt tot 2016 toe en daalt daarna. Het aantal 17- tot 26-jarigen stijgt de komende jaren licht en zal na 2022 weer gaan dalen.

Bron: *PBL planbureau voor de leefomgeving*

In 2020 kenmerkt de Nederlandse economie zich door een sterke internationale oriëntatie, een grote en groeiende dienstensector en hoogwaardige en innovatieve productie. Een hoog opleidingsniveau van de Nederlandse bevolking is niet alleen van belang voor de economie. Van de volwassene van 2040 wordt participatie en actief burgerschap verwacht in een maatschappij die in toenemende mate te maken heeft met mondiale problematiek.

Het Europees programma Rechten, Gelijkheid en Broederschap 2014-2020 zet onder meer in op het promoten van de rechten van het kind. Daarmee is de cirkel rond. Want omdat er maatschappelijk veel van de volwassene van 2040 wordt verwacht, mag het kind van 2020 verwachten dat het de kans krijgt te leren en zich te ontwikkelen. Daar heeft het recht op én dat vergroot de kans dat het in de toekomst aan de hoge verwachtingen kan voldoen.

ARTIKEL 28 28.1 De Staten die partij zijn, erkennen het recht van het kind op onderwijs, en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, verbinden zij zich er met name toe: a. primair onderwijs verplicht te stellen en voor iedereen gratis beschikbaar te stellen; b. de ontwikkeling van verschillende vormen van voortgezet onderwijs aan te moedigen, met inbegrip van algemeen onderwijs en beroepsonderwijs, deze vormen voor ieder kind beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken, en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk; c. met behulp van alle passende middelen hoger onderwijs toegankelijk te maken voor een ieder naar gelang zijn capaciteiten; d. informatie over en begeleiding bij onderwijs- en beroepskeuze voor alle kinderen beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken; e. maatregelen te nemen om regelmatig schoolbezoek te bevorderen en het aantal kinderen dat de school vroegtijdig verlaat, te verminderen.

Bron: *Internationaal verdrag voor de rechten van het kind*

Beschermen van het recht op onderwijs in 2020

Deelname aan onderwijs is mondiaal gezien geen vanzelfsprekendheid en dat was een eeuw geleden in Nederland niet anders. De Leerplichtwet uit 1901 legde de verantwoordelijkheid voor het naar school gaan bij ouders en scholen. En bij de gemeenten die erop moesten toezien dat ouders hun kinderen inschreven bij een school en ervoor zorgden dat die vervolgens ook bezocht werd.

Anno 2020 vraagt het beschermen van het recht op onderwijs een meer genuanceerde invulling. Het gaat niet alleen om schoolbezoek, het gaat erom dat een kind zich op die school optimaal kan ontwikkelen. Daarom krijgt ieder kind passend onderwijs, ook als het op enige achterstand staat.

De professional leerplicht en RMC signaleert knelpunten in het verzorgen van passend onderwijs en grijpt in waar nodig en mogelijk. Dit doet hij of zij door de problematiek te agenderen en betrokkenen te verbinden om gezamenlijk de knelpunten zo snel mogelijk op te lossen.

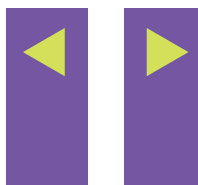
Van de twee miljoen kinderen die leer- of kwalificatieplichtig zijn, vindt het merendeel een goede plek in het onderwijs. De meerderheid van de jongeren tot 23 stap met een startkwalificatie op zak de arbeidsmarkt op. Dat is een verworvenheid die bewaakt moet worden. De uitdagingen blijven zich aandienen: de eisen die aan het onderwijs en aan jongeren gesteld worden, zijn steeds hoger.

Een startkwalificatie staat niet langer garant voor aansluiting op de arbeidsmarkt.

Er is jeugdwerkloosheid en in de sociale wetgeving gaat onderwijs vóór uitkering.

Dat maakt het onderwijsveld en de gemeenten medeverantwoordelijk voor hoe het jongeren vergaat ná hun 22ste levensjaar.

Er is ook een groep kinderen en jongeren die – als gevolg van tal van factoren en vaak door combinaties daarvan – er niet of onvoldoende in slagen aan het onderwijs deel te nemen. In het huidige nationale beleid zijn zij als 'thuiszittende kinderen' en 'kwetsbare jongeren' onderwerp van aandacht en aanpak. Voor die aanpak zijn de gemeenten aan zet. Zowel zorg als handhaving (een combinatie die tegenwicht moet vormen voor de risicofactoren die kinderen en jongeren bedreigen) zijn immers bij die gemeenten belegd. Er wordt dan ook veel verwacht van leerplichtambtenaren en RMC-medewerkers die namens die gemeenten het recht op onderwijs beschermen.

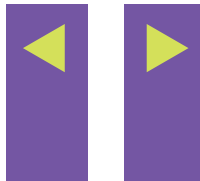
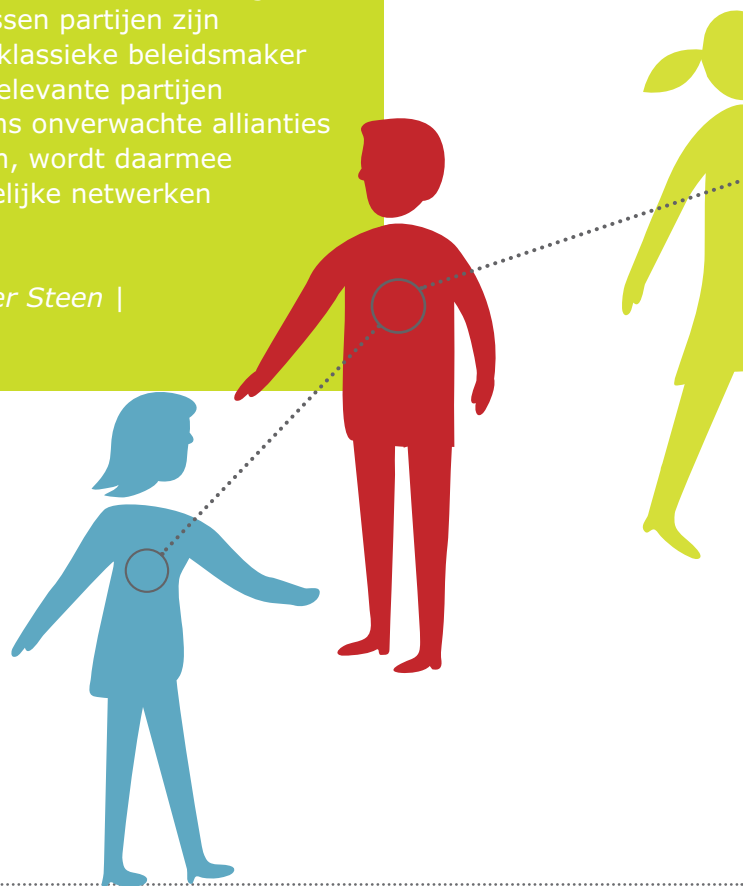

Betrokkenen bij het recht op onderwijs in 2020

Wie zijn in 2020 de betrokkenen bij het recht op onderwijs? Wie zijn de partners waarmee onze professionals zich verbinden? Vanuit de rizoomgedachte zijn de professionals leerplicht en RMC een 'manifestatie', een wortelstok uit hetzelfde rizoom (recht op onderwijs) als bijvoorbeeld de zorgcoördinatoren in het onderwijs, parketmedewerkers bij het Openbaar Ministerie, de medewerkers van samenwerkingsverbanden en de partners in de zorg; er is verbondenheid zonder samenhang, ze ontwikkelen zich autonoom, maar allen dragen zij bij aan de bescherming van het recht op onderwijs. En het rizoom ontwikkelt zich verder, de netwerken breiden zich verder uit. Met een minder voorschrijvende en een meer vragende en co-creërende overheid, met mondige en initiatiefrijke ouders, met daarop inspeliende onderwijsjuristen en met jongeren die volledig gewend zijn aan moderne communicatiemiddelen, spelen initiatieven op het gebied van het recht op onderwijs zich niet per se binnen de bestaande en bekende professionele netwerken af.

Verbindingen aangaan, creativiteit, oog voor de loop van het spel, procesmanagement, het zoeken naar onverwachte ontmoetingen en het productief maken van verbindingen tussen partijen zijn competenties die op termijn de rol van de klassieke beleidsmaker zullen vervangen. Het vermogen om met relevante partijen productieve verbindingen aan te gaan, soms onverwachte allianties te smeden en partijen bij elkaar te brengen, wordt daarmee cruciaal. Net als het vermogen om in dergelijke netwerken gezaghebbend te kunnen opereren.

*Uit: De Boom en het Rizoom, dr. M. van der Steen |
drs. R. Peeters | prof. dr. M. van Twist*

De professional leerplicht en RMC naar 2020

In 2020 betekent het recht op onderwijs ook: het recht op leren, recht op kwalificatie en recht op participatie. Vanuit die interpretatie is maatwerk binnen en buiten het schoolgebouw voor alle leerlingen mogelijk.

Ouders en onderwijsprofessionals zijn de belangrijkste actoren om kinderen en jongeren hun recht op onderwijs te laten verzilveren. Zij slagen erin voor het merendeel van de twee miljoen leer- en kwalificatieplichtigen de voorwaarden te scheppen voor een goede ontwikkeling. Hiermee verwerven jongeren een goede uitgangspositie voor hun verdere (werkende) leven.

Leerplichtambtenaren en RMC-medewerkers spelen een centrale rol in het beschermen van het recht op onderwijs. Zij komen in actie als dat recht in het gedrang komt. Acteren ze nu vooral op casusniveau bij signalen van verzuim en dreigende schooluitval; in 2020 zijn de professionals leerplicht en RMC dé experts binnen de gemeente die de risico's van verzuim en uitval in beeld brengen. De risico's waarvan zij weten dat ze de kans op kwalificatie en participatie in gevaar brengen. Om die rol waar te maken, heeft de professional leerplicht en RMC onderstaande kwaliteiten:

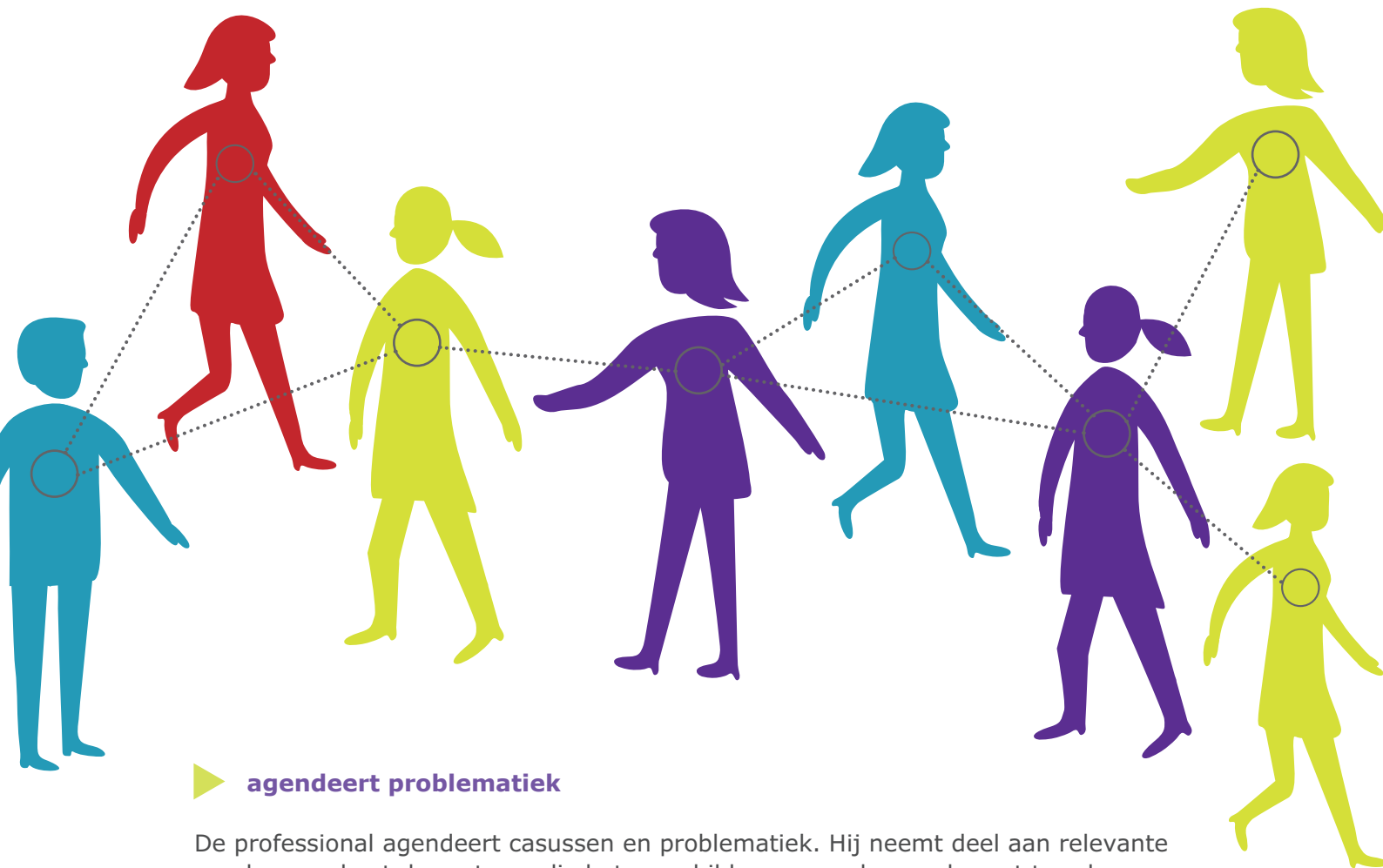
► kent indicatoren

De professional kent indicatoren voor schooluitval en kan daarop acteren. Zo is relatief verzuim een voorspeller voor uitval, zijn de risicomomenten voor niet inschrijven bekend – onder meer de start van de schoolloopbaan, overstap vmbo-mbo, verhuizingen – en kan veelvuldig ziekteverzuim een voorbode zijn voor thuiszitten.

► signaleert patronen in casuïstiek

De professional heeft een belangrijke signalerende rol. Hij ziet patronen die ouders en individuele scholen niet altijd (kunnen) kennen. Voorbeelden van dergelijke patronen zijn: regionaal ontbreekt een onderwijsvoorziening voor cognitief sterke autisten, van een bepaald vmbo vallen in het mbo relatief veel jongeren uit, er is een toenemende vraag naar een specifieke vorm van zorg, er is te laat geschakeld van zorg binnen naar zorg buiten school, etc.

► agendeert problematiek

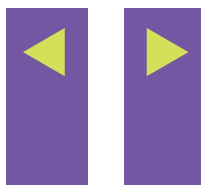
De professional agendeert casussen en problematiek. Hij neemt deel aan relevante overleggen, kent de partners die het verschil kunnen maken en brengt trends, knelpunten en problemen onder de aandacht. Daarbij brengt hij good practices in en zoekt hij waar nodig de ruimte voor creatieve oplossingen. Hij levert feedback aan de partners in het onderwijs met wie hij ook in de curatieve aanpak samenwerkt: de medewerkers van samenwerkingsverbanden en verzuim- of zorgcoördinatoren op scholen.

► zoekt de verbinding

De professional zoekt de verbinding met partners in onder meer de zorg, de arbeidstoeleiding en de handhaving, zowel op casusniveau als op trendniveau. In die verbinding is zijn kennis van de populatie belangrijk. Deze informatiepositie geeft zeggingskracht in het contact en maakt focus in een gezamenlijke lokale of regionale aanpak mogelijk.

► is een professional

De professional leerplicht en RMC staat boven de partijen (scholen, ouders, zorg) en is daardoor onafhankelijk. Hij ontleent zijn centrale positie aan een grote mate van professionaliteit, die voor alle betrokkenen zichtbaar is. Deze professionaliteit kenmerkt zich door bekwaamheid, betrouwbaarheid en betrokkenheid.

En vanzelfsprekend:

- kent de professional alle 5- tot 27-jarigen in de gemeente of regio. Hij weet welke kinderen niet staan ingeschreven op een school, welke kinderen ondanks inschrijving niet of nauwelijks deelnemen aan onderwijs en hij weet welke jongeren hun startkwalificatie hebben behaald en welke niet.
- kent de professional de groep kwetsbare jongeren en zet in op wat voor deze jongeren haalbaar en wenselijk is. Daarbij herkent hij op tijd wanneer een jongere klaar is met onderwijs en als het ware zijn recht op onderwijs inruilt voor het recht op aansluiting, op werk en op participatie in de maatschappij.
- werkt de professional zowel curatief als preventief. Bepaalde groepen, zoals voortijdig schoolverlaters en thuiszitters, vragen een curatieve aanpak: doel is alsnog inschrijving in het onderwijs te bewerkstelligen of hervatting van de schoolgang om een startkwalificatie te behalen. Tegelijkertijd is er een groter doel: wat leert uitval, niet inschrijven of thuiszitten de betrokken partijen over hoe dit voorkomen had kunnen worden? Welke indicaties zijn er in het voortraject geweest die eerder, preventief, ingrijpen mogelijk hadden gemaakt? Hoe moet die preventieve aanpak eruit zien en wat is ieders rol hierin?
- maakt de professional verbinding met jongeren, ouders en partners om curatief en preventief te kunnen werken. De achterliggende problematiek is bijna altijd complex en vraagt het vermogen in samenwerking naar een oplossing toe te werken.
- reflecteert de professional op eigen rol en handelen. Hij zoekt de verbinding met collega's, zowel binnen als buiten de eigen gemeente of regio. Intercollegiale toetsing en intervisie kunnen zowel oplossingen bieden in specifieke casuïstiek als helpen patronen te herkennen. Daarnaast zorgen ze voor reflectie op eigen rol en handelen.

Ingrado naar 2020

Ingrado creëert de voorwaarden waaronder de professionals leerplicht en RMC hun centrale rol bij het beschermen van het recht op onderwijs kunnen waarmaken, hun positie in het rizoom kunnen versterken en laten groeien. Hiermee geeft Ingrado praktisch invulling aan het actief beschermen en versterken van het recht op onderwijs. De activiteiten van de vereniging zijn dan ook nadrukkelijk gericht op verdere professionalisering en positionering.

Om het recht op onderwijs in 2020 optimaal te beschermen, organiseert Ingrado activiteiten rond vijf thema's.

1

BETREKKEN, AGENDEREN, VERBINDEN

Ingrado beschikt over een netwerk dat volgens de rizoomgedachte oneindig groot is. Om de verbinding te versterken, organiseert Ingrado ontmoeting, communicatie en informatie. Zij richt zich daarbij op de professionals leerplicht en RMC en op andere betrokkenen bij het recht op onderwijs. Landelijk, regionaal en lokaal zien we partners buiten de 'traditionele' beroepsgroepen leerplicht en RMC die zich inspanssen voor het recht op onderwijs. Voor menig leerplichtambtenaar of RMC-medewerker is de zorg- of verzuimcoördinator de natuurlijke samenwerkingspartner, op regionaal niveau geldt dat bijvoorbeeld voor samenwerkingsverbanden. Naast de netwerken van leerplicht en RMC en die van andere professionals, zijn er alle ad hoc verbindingen, initiatieven, experimenten, geluiden die zich binnen en buiten deze netwerken afspelen. Ingrado heeft hier oog en oor voor, staat ermee in contact, geeft er voeding aan, brengt formele en informele netwerken daar waar nodig samen en stelt ze open voor ieder die bij de beweging aangesloten en betrokken is.

2

SIGNALEREN EN SCHAKELN TUSSEN BELEID EN PRAKTIJK

Ingrado signaleert trends in casuïstiek, knelpunten en oplossingen en vertaalt (nationaal) beleid naar praktische toepassing c.q. brengt lokale en regionale ervaringen in bij de ontwikkeling van beleid. De ontmoetingen en communicatie als hierboven beschreven zijn voorwaardelijk voor het signaleren en het schakelen. De wereld waarin jongeren en kinderen hun recht op onderwijs verzilveren is in beweging: waar je onderwijs krijgt, hoe je onderwijs krijgt en wie er onderwijs volgt, zijn actuele vragen. Deze vragen komen deels voort uit de behoefte aan maatwerk voor kinderen met behoefte aan extra steun of aan extra uitdaging. Dat betekent dat er een goede aansluiting op de zorg moet zijn: zonder zorg geen onderwijs. Deels komen de vragen ook voort uit de verwachtingen die er zijn ten

opzichte van het onderwijs als het gaat om aansluiting op de maatschappij en op werk: zonder onderwijs geen werk. Dat veronderstelt aansluiting hebben met, en een rol spelen op de arbeidsmarkt. Het betekent concreet de link tussen RMC en de arbeidstoeleiding versterken.

Ingrado ziet wat de beroepsgroep nodig heeft om professioneel te kunnen (blijven) functioneren en vertaalt dat in opleiding, handreikingen en maatregelen.

3

KENNIS EN INFORMATIE DELEN

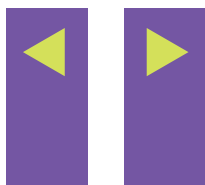
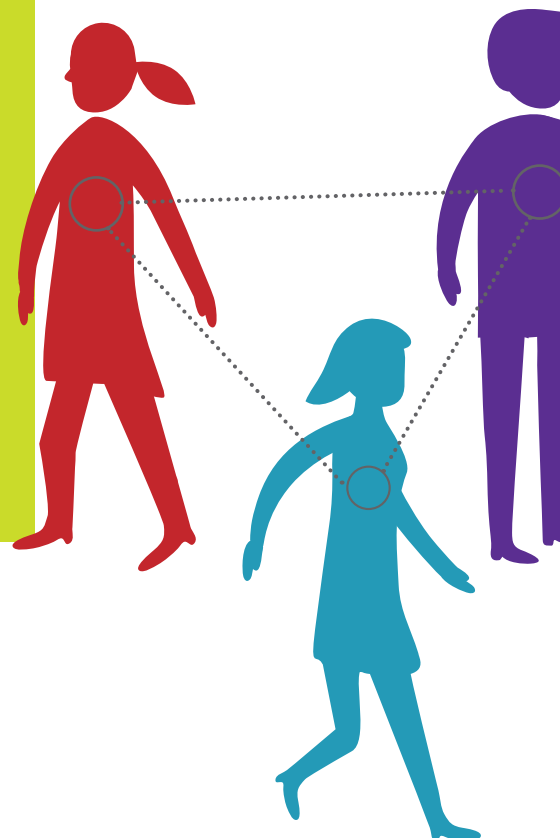
Ingrado is hét kennis- en informatiecentrum voor het recht op onderwijs. Ingrado beschikt over relevante kennis: over de populatie in het algemeen, over de kwetsbare groepen daarbinnen, over de beroepsgroep, over het beroepsmatig handelen (curatief en preventief) en over betrokken partners. Ingrado deelt die kennis, haalt die ook op in het rizoom en zorgt dat het zich verder kan vertakken. En vooral: Ingrado verbindt en versterkt het rizoom; lokaal, regionaal en landelijk.

Ingrado voert data-analyses uit, verbindt data met gesignaleerde trends en doet waar nodig aanvullend onderzoek. Daarnaast wordt kennis nader geduid door discussie, consultatie van de beroepsgroep en andere betrokkenen en door het formuleren van standpunten.

Ook in de verbinding en samenwerking met partners onderscheidt Ingrado zich door een goede en betrouwbare kennispositie: zij heeft de data over kinderen en jongeren en hun deelname aan onderwijs paraat en weet deze te duiden en te vertalen in informatie en signalen. Ingrado ondersteunt daarnaast de professionals zodat zij eenzelfde informatiepositie in hun lokale of regionale veld kunnen innemen.

Ingrado draagt actief bij aan het beschermen en versterken van het recht op onderwijs. De vereniging bevordert beleid gericht op de participatie van jeugdigen in onderwijs en werk en realiseert voorwaarden zodat haar leden hun werk goed kunnen doen. Ingrado zet de ontwikkeling van alle jongeren centraal. Het recht op onderwijs betekent voor Ingrado dat jongeren in staat gesteld worden competenties te verwerven die leiden tot economische zelfstandigheid en maatschappelijke participatie en zelfredzaamheid. Ingrado gaat er van uit dat jongeren op hun beurt optimaal gebruikmaken van de mogelijkheden die het recht op onderwijs hen biedt.

Uit: Missie Ingrado

4 PROFESSIONALISERING

Zowel de individuele professional als Ingrado zelf opereren vanuit de principes bekwaamheid, betrouwbaarheid en betrokkenheid. Dat wil zeggen dat Ingrado deze principes in het werk van de professionals probeert te versterken en ook toepast in de inrichting en het handelen van de eigen organisatie.

Ingrado draagt bij aan professionalisering van de professionals door informatie-uitwisseling, permanente educatie, verbinding en kennisdeling te initiëren en stimuleren. Zonder groei staat de beweging stil.

5 EEN FLEXIBELE EN STABIELE ORGANISATIE

Ingrado is een organisatie die (snel) kan meebewegen en zich kan aanpassen in een veranderende omgeving. Dit lukt het best wanneer organisatorische zaken goed geregeld zijn en een stevige basis gegarandeerd. Daarbij is veel aandacht voor zo eenvoudig mogelijke bedrijfsprocessen, het werken volgens een 'harmonicamodel' (dat wil zeggen een kleine organisatie die zo nodig gemakkelijk kan opschalen), het borgen van de opbrengsten van tijdelijke activiteiten in de staande organisatie, slim gekoppelde (administratie)systemen, het in kaart brengen van risico's, evaluatie en kwaliteitsbewaking en continuïteit in activiteiten door de jaren heen.

De eerste operationalisering van deze vijf thema's is te vinden in het jaarplan 2016.

